

Κάποιες εκτιμήσεις.....

Τις πρώτες μέρες του περασμένου Μάρτη, λίγες μόνο μέρες μετά τις τελευταίες Προεδρικές εκλογές και πριν καλά καλά αναλάβει η νέα κυβέρνηση, προβαίναμε σε κάποιες εκτιμήσεις για το τι θα συνεπάγετο η αλλαγή της πολιτικής σκηνής. Σήμερα η κυβέρνηση έχει ζωή 7 μηνών , έχει εξαντλήσει δηλαδή πέρα απο το ένα δέκατο της θητείας της και δε χρειάζεται να κοιτάξει κάποιος στη μαγική γυάλα για να δει το μέλλον αλλά μπορεί να κρίνει και να αναλύσει μιά συμπληρωμένη πορεία 7μηνών. Των πρώτων δυσκόλων μηνών, θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει, που δεν παύουν ωστόσο να αποτελούν το δεδουλευμένο μέρος της 5ετούς θητείας της Κυβέρνησης.

Ξεκινούσαμε, τότε, με την παρατήρηση ότι οι αντιδράσεις του πυρήνα του ΔΗΣΥ ανάδιναν μια πρόθεση αντιπολιτικής βούλησης. Είναι δύσκολο να επιχειρηματολογήσει κανείς σήμερα ότι κάτι τέτοιο συνέβη στη πράξη, πιο πολύ μετά την αποχώρηση του κ. Κληρίδη απο την προεδρία του Συναγερμού. Αντίθετα ο λαός φαίνεται αυτή τη στιγμή πολύ πιο διχασμένος απότι όταν ανάλαβε τη διακυβέρνηση ο κ. Βασιλείου και ακόμα περισσότερο σε σύγκριση με τη στιγμή που άφηνε την εξουσία. Η έντονη προσπάθεια διαμοιρασμού των πάντων ανάμεσα στα δυο κόμματα και η επιμονή του ΔΗΣΥ να ξεχαστεί η δράση των πραξικοπηματιών, μαζί με την αδρανοποίηση της προσπάθειας επίλυσης του Κυπριακού, επέτρεψαν να εκδηλωθούν εντονότερα τα εσωτερικά πάθη και να μεγαλώσουν οι ρωγμές εκεί όπου υπήρχαν.

Σαυτό δεν συντήνει τόσο ο ίδιος ο κ. Κληρίδης, του οποίου οι δηλώσεις είναι κατά κανόνα προσεκτικές, όπως και οι κινήσεις.

Αντίθετα απ'ότι αναμέναμε, η ηγετική φυσιογνωμία του κ. Κληρίδη στο χώρο της Δεξιάς προβάλλεται σαν εξασθενημένη και ο ρόλος του στην εσωτερική διακυβέρνηση εκπληκτικά αναιμικός. Σε κάποιο βαθμό αναμενόταν ότι εκεί που θα αναλωνόταν ο χρόνος του κ. Κληρίδη θα ήταν στο πολιτικό μας θέμα. Ωστόσο δεν αναμενόταν ότι θα γινόταν αυτό σε τόσο μεγάλο βαθμό σε βάρος της εσωτερικής διακυβέρνησης. Και τούτο χωρίς να παραβλέπεται το μέγεθος των προβλημάτων που εξυπακούει για τον κ. Κληρίδη η συγκυβέρνηση, που όπως πιστεύεται, μικρό μόνο μέρος τους αφήνεται να δει το φώς της δημοσιότητας.

Πέρα απο τα προβλήματα που προκύπτουν απο τον τρόπο του μοιράσματος της εξουσίας, φαίνεται ότι το ΔΗΚΟ δεν επιμένει σε τίποτε λιγότερο απο φίφτυ φίφτυ όπως διεφάνει ήδη στη σύνθεση των σχολικών εφορειών και στους ημικρατικούς

οργανισμούς, ενώ με την τελευταία συζήτηση στη Βουλή έχουν έλθει στο προσκήνιο οι διαφορές των δύο συγκυβερνώντων κομμάτων στο πολιτικό μας θέμα. Είναι η γνώμη μας ότι, ενώ ο κ. Κληρίδης δεν έχει κάμει ουσιαστικές αποκλίσεις από τις προ των εκλογών τοποθετήσεις του στο πολιτικό θέμα, η ανάγκη να αποφύγει σύγκρουση με το ΔΗΚΟ, είχε σαν αποτέλεσμα την αδρανοποίηση των εξελίξεων γύρω από το Κυπριακό, ή στην καλλίτερη περίπτωση τη μετατροπή τους σε "ουδέτερες επαφές", που δε μπορούσαν να προωθήσουν ουσιαστικά το Κυπριακό.

Είναι ίσως αυτοί οι χειρισμοί που ανάγκασαν τελευταία τον αντιπρόσωπο του Γενικού Γραμματέα κο Κλάρκ να παρατηρήσει ότι δεν ξέρουμε οι Ελληνοκύπριοι τί θέλουμε. Για μας παραμένει με ερωτηματικό, ποια θα είναι η αφετηρία της συνέχισης των συνομιλιών μετά τον Δεκέμβρη, ή ακόμα και αργότερα. Όσο για τα μέτρα εμπιστοσύνης, η προσπάθεια τείνει να εκφυλιστεί, χωρίς να παραγνωρίζονται κάποιες προσπάθειες των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας για διάσωσή τους.

Κοντολογίς ο κος Κληρίδης έχει καταφέρει, όσον αφορά το πολιτικό μας θέμα, να μη πυροδοτηθούν οι διάφορες διαφωνίες στο δικό του στρατόπεδο, ενώ οι διαμετρικά αντίθετες απόψεις ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ στο πολιτικό μας θέμα δεν έχουν πάψει να υφίστανται, και θα βγούν στην επιφάνεια μόλις υπάρξει ανάγκη οποιασδήποτε απόφασης πάνω σε θέμα ουσίας. Κατά τα άλλα χάθηκαν ακόμα μερικοί μήνες για το Κυπριακό, και πολύ φοβούμαστε, μαζί και ένα σημαντικό μέρος ελληνοκυπριακής αξιοπιστίας.

Φαίνεται ότι είχαμε υπερεκτιμήσει το ρόλο που θα διαδραμάτιζε η Εκκλησία στη διακυβέρνηση της χώρας. Με εξαίρεση την περίπτωση φορολογίας της Εκκλησίας, όπου και η κυβέρνηση του κ. Βασιλείου δεν τα πήγε πολύ καλά και που φαίνεται να μπαίνει πάλι στο περιθώριο, οι καθόλου λεπτοί χειρισμοί από μέρους του Αρχιεπισκόπου, όπως άλλωστε τους προβλέπαμε, είχαν σαν αποτέλεσμα, να δώσουν την ευκαιρία στον κ. Κληρίδη, να αφήσει στο περιθώριο τον Αρχιεπίσκοπο, στον οποίο κάτι χρωστούσε από τις εκλογές. Το πρώτο δείγμα αυτής της στάσης ήταν ο διορισμός στη θέση του Υπουργού Παιδείας, προσώπου άλλου από εκείνο που ευνοούσε ο Αρχιεπίσκοπος.

Συμπερασματικά, παρά τις προσβάσεις που η Εκκλησία ομολογουμένως διαθέτει και προς τα δύο κόμματα της συγκυβέρνησης, εξ αιτίας του τρόπου που πολιτεύεται ο Αρχιεπίσκοπος, αλλά κυρίως της πρωταρχικής σημασίας που δίνουν τα κόμματα στη γεφύρωση των διαφορών τους, ο ρόλος της Εκκλησίας σε μια καθαρά δεξιά συντηρητική κυβέρνηση, είναι μικρότερος απ' ό,τι αναμενόταν.

Είχαμε εκτιμήσει τότε, ότι αλλαγή θα υπήρχε και στη σχέση της Κύπρου με την Ελλάδα. Η προσπάθεια υποβολής της ανεξάρτητης κυπριακής πολιτικής σε κάποιο είδος κηδεμονίας απο μέρους της ελληνικής, εξακολουθεί να βρίσκει πρόσφορο έδαφος ανάμεσα σε μερίδα της εθνικιστικής ακροδεξιάς. Ωστόσο, το γεγονός ότι η παρούσα συντηρητική Ελληνική Κυβέρνηση, δύσκολα τα καταφέρνει να μη δείξει ότι προτιμούσε τη συνεργασία με την μη συντηρητική κυβέρνηση του κου Βασιλείου, αλλά ακόμα τα δικά της σοβαρά εσωτερικά προβλήματα και η έμφαση που έδωσε στο "Μακεδονικό", δεν επέτρεψαν στην ουσία την αλλαγή της σχέσης Ελλάδας-Κύπρου, όπως είχε διαμορφωθεί στην πενταετία της διακυβέρνησης Βασιλείου.

Χαρακτηριστική είναι η στάση που κρατά η Ελληνική Κυβέρνηση στο θέμα της λεγόμενης πανεθνικής και της έλευσης της μεραρχίας, όπου ανεξάρτητα απο τις προσεγμένες δηλώσεις που γίνονται, είναι σαφές ότι τα αντικρύζει αρνητικά. Ενδεχόμενη αλλαγή στη διακυβέρνηση της Ελλάδας τον άλλο μήνα, δεν θα οδηγήσει σε αλλαγή αντικρύσεων, αφού τα όσα λέγονται και γίνονται απο θέση αντιπολίτευσης, παίρνουν άλλη μορφή απο θέση κυβέρνησης.

Όσον αφορά το πολιτικό θέμα, είναι η γνώμη μας ότι ανεξάρτητα απο τους μέχρι τώρα χειρισμούς - ελιγμούς αν θέλετε - , ο κος Κληρίδης δεν έχει σε προοπτική άλλη επιλογή, απο του να ακολουθήσει τη γραμμή της προηγούμενης Κυβέρνησης. Τούτο θα επιβάλει η ανάγκη αξιοπιστίας της χώρας μας προς την πλευρά των Ηνωμένων Εθνών, της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, έτσι που ανεξάρτητα απο τις πιέσεις που θα δεχθεί απο τον εταίρο του, τον κο Κυπριανού, ο κος Κληρίδης θα επικεντρώσει τις προσπάθειές του στη βελτίωση κάποιων παραμέτρων που δυνητικά θα μπορούσαν να βελτιωθούν και που δεν θα έδιναν την ευκαιρία στον κο Ντενκτάς να ξεφύγει απο την δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται αυτή τη στιγμή.

Η επιλογή του κου Αλέκου Μαρκίδη στη θέση του Αναπληρωτή Προέδρου σε βάρος του κου Αναστασιάδη*, φαίνεται να διευκολύνει κάτι τέτοιο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η πορεία του κου Κληρίδη θα είναι εύκολη. Το όλο θέμα θα αρχίσει να ξεκαθαρίζει προς το τέλος του χρόνου.

*δεν πρόκειται τόσο για τα ίδια τα άτομα, όσο για την ευρύτερη κατάσταση που τους στηρίζει μετριοπαθή/ διαλλακτική το πρώτο, εθνικιστική/απορριπτική το δεύτερο.

Πέρα απο την υπόθεση των 62, η συνεργασία ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ εδοκιμάστηκε και όταν εσυζητείτο το Κυπριακό στη Βουλή ενώ η διαρκής προσπάθεια για μοίρασμα της εξουσίας, δεν μπορεί να αποκρυβεί. Εκεί που τα δύο κόμματα δεν φαίνονται να έχουν κανένα πρόβλημα είναι στην προσπάθειά τους για μείωση του ρόλου του ΑΚΕΛ και την αποδυνάμωσή του, όπου οι επιδιώξεις των δυο κομμάτων είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες. Ωστόσο, αν το ΑΚΕΛ προσέξει τον τρόπο που αντιπολιτεύεται την κυβέρνηση, η προσπάθεια των δυο κομμάτων δεν θα είναι και τόσο εύκολη.

Όσον αφορά το μικρότερο εταίρο του κ. Κληρίδη, τον κ. Ρολάνδη, με εξαίρεση κάποια μικρή παρουσία στις εφορείες και στους ημικρατικούς, ο ρόλος του παραμένει απελπιστικά οριακός. Είναι ίσως γιαυτό που θέλησε πρόσφατα ο κ. Ρολάνδης να εκδηλώσει το ενδιαφέρον του για τη θέση του Γ.Γ. του ΟΗΕ. Το ότι δεν κατάφεραν οι Φιλελεύθεροι για άλλη μιά φορά να μπούν στο Εθνικό ήταν γι αυτούς σοβαρή οπισθοδρόμηση.

Κατά τα άλλα η πολύ οριακή πλειοψηφία με την οποία εκλέγηκε ο κος Κληρίδης, δεν φαίνεται για την ώρα, να του δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα, πολύ περισσότερο γιατί, το κίνημα των Ελεύθερων Δημοκρατών, δεν έχει ακόμα διαφανεί τί αντιπροσωπεύει στην πράξη.

Εκτιμούσαμε πριν 7 μήνες ότι η ικανοποίηση του ΔΗΚΟ για την συνδρομή του στην εκλογική νίκη του κ. Κληρίδη θα έπαιρνε την μορφή παροχών προς αυτό. Πράγματι τούτο έγινε σε όλους του τομείς διακυβέρνησης του τόπου όπως με τις σχολικές εφορείες καθώς και με τους ημικρατικούς. Βέβαια η απαίτηση του ΔΗΚΟ για τίποτε λιγότερο απο το μισό έχει τα προβλήματά της και θα λέγαμε ότι έχει συμβάλει γενικά, σε μεγάλο βαθμό στο σημερινό αποτέλεσμα της ακυβερνησίας και όχι μόνο στις φοβερές παλινωδίες στο θέμα των ημικρατικών. Πράγματι ένας αντικειμενικός παρατηρητής θάπρεπε να δέχεται ότι, 7 μήνες μετά την διακυβέρνηση της, η Κυβέρνηση δεν έχει καθόλου να παρουσιάσει έργο. Οι παλινδρομήσεις διαδέχονται η μιά την άλλη και τις ενέργειες της κυβέρνησης χαρακτηρίζει ένας απ άκρου σ' άκρο ερασιτεχνισμός, ατολμία και αδεξιότητα. Η εντύπωση που δίνεται είναι ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι αποστασιοποιημένος όσον αφορά σημαντικές αποφάσεις της εσωτερικής διακυβέρνησης και ότι οι αποφάσεις αυτές είναι απλώς η συνισταμένη διαφόρων κέντρων και απο τις δυο κομματικές καταστάσεις, που φυσικώ τω λόγω δεν δίδουν ορθολογιστικές λύσεις, ενώ σε πολλές περιπτώσεις πλησιάζουν τα όρια της αυθαιρεσίας αν όχι της ανευθυνότητας.

ορθολογιστικές λύσεις, ενώ σε πολλές περιπτώσεις πλησιάζουν τα όρια της αυθαιρεσίας αν όχι της ανευθυνότητας.

Όσον αφορά το ΔΗΚΟ, δεν έχει διαφανεί μέχρι της στιγμής αν η συγκυβέρνηση του έχει αυξήσει τις ψήφους ή αν αντίθετα η συμπόρευση με τον μεγαλύτερο αδελφό, είχε σαν αποτέλεσμα κάποιες διαρροές προς το μεγαλύτερο κόμμα. Τούτο θα διαφανεί στις επόμενες βουλευτικές εκλογές, πρίν απο τις οποίες τα δυό κόμματα θαρχίσουν να σκέφτονται το δικό τους μόνο συμφέρον και η συγκυβέρνηση θα περάσει απο κάποια δοκιμασία.

Προβλέπαμε αμέσως μετά τις εκλογές ότι, η άνοδος του ΔΗΣΥ στην εξουσία έστω και με τη συνεργασία του ΔΗΚΟ θα δημιουργούσε έξαρση του εθνικισμού και της ελληνολογίας. Δυστυχώς οι προσβλέψεις μας επαληθεύτηκαν και σε αντιθεση με την δυσλειτουργία της Κυβέρνησης ο εθνικισμός πήρε τις διαστάσεις μιάς πυρκαγιάς που τη βοηθούν οι πνέοντες άνεμοι. Η Κυπριακή σημαία υποβαθμίζεται, ομιλίες που θυμίζουν παλιές εποχές έχουν πιά γίνει κοινοτυπία, η επαναπροσέγγιση των δυό κοινοτήτων βάλλεται. Δεν θα ήταν παράλογο να πούμε ότι βρισκόμαστε στο κατώφλι της ενωσιολογίας. Οι τάσεις αυτές όπως είναι φυσικό θα βλάψουν την κρατική οντότητα της χώρας, σε μιά εποχή μάλιστα που είναι πιθανόν η τουρκική πολιτική να δώσει έμφαση σε κάποια νέα προσπάθεια αναγνώρισης των κατεχομένων.

Χωρίς να γίνεται αντιληπτό, η Ευρώπη υποκαθίσταται με ένα ασύγγνωστο επαρχιωτισμό στον οποίο σπρώχνει η ελληνολατρεία, ενώ η έννοια της Ευρώπης τείνει να περιοριστεί σε θεωρητικολογία και στη καλλίτερη περίπτωση οι επιδιώξεις τείνουν να περιοριστούν σε οικονομικούς στόχους παρα οτιδήποτε άλλο. Η ανοχή του κ. Κληρίδη προς τους εθνικιστές είναι πιθανόν να αποτελεί κάποιο ελιγμό ώστε να αφεθεί πίο ελεύθερος στους χειρισμούς του Κυπριακού. Το γεγονός ωστόσο παραμένει ότι οι τάσεις ελληνοκεντρισμού απομακρύνουν απο την Ευρώπη και διευρύνουν το φάσμα καχυποψίας και έλλειψης εμπιστοσύνης ανάμεσα στις δυό κοινότητες, πλήττοντας ταυτόχρονα την υπόθεση της επαναπροσέγγισης.

Στο βαθμό που ο κ. Κληρίδης δεν θα μπορέσει να αναχαιτίσει τον εθνικισμό που άρχισε ναγγίζει τα όρια του σωβινισμού, η ζημιά που θα γίνει στην πορεία της χώρας προς την Ευρώπη θα είναι σημαντική και ο τραυματισμός της εικόνας της Κύπρου σαν μιας προοδευτικής κοινωνίας βαθύς.

Κάτι που ίσως να παροράται πλήρως, είναι ο αρνητικός αντίκτυπος που θα υπάρξει στα προοδευτικά τουρκοκυπριακά κόμματα απο τις εξελίξεις στην ελληνοκυπριακή

πλευρά. Πρώτ απ όλα θα αποθαρρυνθούν στις ενέργειές τους για αποδυνάμωση του ρυθμιστικού ρόλου της Τουρκίας και στην επιδίωξη μιάς λύσης που να εξυπηρετεί την Κύπρο. Το και χειρότερο όμως, η εκδήλωση του ελληνοκυπριακού εθνικισμού επενεργεί αθροιστικά στον τουρκικό εθνικισμό και φέρνει την διχοτόμηση πιό κοντά.

Υποστηρίζαμε ακόμα τότε ότι οι συμβιβασμοί που εξυπακούει η συγκυβέρνηση θα είναι σε βάρος τόσο της ενότητας όσο και της ανέλιξης της χώρας, οικονομικής και άλλης. Δυστυχώς η μή αναμενόμενη αδυναμία της κυβέρνησης και οι ισορροπίες που δίκην σχοινοβάτη προσπαθεί να διατηρήσει ο κος Κληρίδης, εξυπακούουν ακριβό τίμημα για την Κύπρο.

Οι προθέσεις του κου Κληρίδη για ενότητα και προώθηση του Κυπριακού φαίνονται για την ώρα να καταποντίζονται σένα κυκεώνα συγκρουομένων τάσεων και συμφερόντων της συγκυβέρνησης των δυό κομμάτων, καθώς επίσης και μιά άμετρη δίψα για εξουσία, πιό πολύ ίσως απο την πλευρά των οπαδών του ΔΗΣΥ.

Συνοπτικά οι πρώτοι 7 μήνες της διακυβέρνησης Κληρίδη έχουν σημαδευτεί απο μιά έξαρση του εθνικισμού, στασιμότητα στη λύση του Κυπριακού και μιά αίσθηση έντονης ακυβερνησίας, που είναι διάχυτη σόλο το πολιτικό φάσμα των σκεπτομένων Κυπρίων. Να ελπίσουμε ότι θα μπορέσει η Κυβέρνηση να ανατρέψει αυτή τη πορεία που δεν οδηγεί πουθενά;

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

10/93

10.93